

WIEDZA ŻYWIENIOWA ORAZ ZACHOWANIA ŻYWIENIOWE OSÓB Z CELIAKIĄ

NUTRITIONAL KNOWLEDGE AND BEHAVIOR OF PEOPLE WITH CELIAC DISEASE

Felińczak A¹, Czapla M.¹, Misiek K.²

¹WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU, KATEDRA ZDROWIA PUBLICZNEGO, ZAKŁAD ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA, UNIwersytet Medyczny we Wrocławiu, Wrocław, POLSKA

²ABSOLWENT WYDZIAŁU NAUK O ZDROWIU, KIERUNEK DIETETYKA, UNIwersytet Medyczny we Wrocławiu, Wrocław, POLSKA

Wstęp: Celiakia to choroba immunologiczna wywołana obecnością glutenu i powiązanymi z tym białkiem prolaminami obecnymi u osób predysponowanych genetycznie. Choroba występuje w kilku postaciach, niełatwych do zdiagnozowania. Chorobie trzewnej towarzyszą objawy ze strony wielu układów. Jedyną metodą leczenia jest zastosowanie diety bezglutenowej i przestrzeganie jej zasad do końca życia. Dlatego tak ważna jest wiedza żywieniowa osób z celiakią.

Cel pracy: Scharakteryzowanie wiedzy żywieniowej oraz analiza zachowań żywieniowych osób z celiakią. Dodatkowo, badanie miało na celu próbę wykazania zależności pomiędzy poziomem wiedzy żywieniowej respondentów a zachowaniami żywieniowymi.

Materiał i metoda: Badaniem objęto 110 osób należących do grup zrzeszających osoby z celiakią i na diecie bezglutenowej. Badanie przeprowadzono metodą ankietową. W tym celu wykorzystano kwestionariusz ankiety utworzony w oparciu o Kwestionariusz do badania poglądów i zwyczajów żywieniowych KomPan.

Wyniki: Przeważającą część grupy badanej stanowiły kobiety. Większość badanych posiadała BMI w normie oraz była aktywna zawodowo. Wśród najliczniejszej grupy respondentów występowały prawidłowe zachowania żywieniowe. Badane osoby z dostatecznym i niedostatecznym poziomem wiedzy żywieniowej cechowała mniejsza świadomość dotycząca zasad odżywiania obowiązujących na diecie bezglutenowej niż respondentów z dobrym poziomem wiedzy żywieniowej.

Wnioski: Badanie wykazało zależność między zachowaniami żywieniowymi a poziomem wiedzy żywieniowej wśród grupy badanej. Respondenci z dobrą wiedzą żywieniową mają świadomość jakie produkty należy wybierać stosując dietę bezglutenową, a także jak często je spożywać. Natomiast badane osoby z wiedzą żywieniową na poziomie niedostatecznym wymagają edukacji żywieniowej celem zmiany zachowań żywieniowych i poprawy stanu zdrowia.

SŁOWA KLUCZOWE: celiakia, gluten, dieta bezglutenowa, wiedza żywieniowa, zachowania żywieniowe

KEY WORDS: celiac disease, gluten, gluten-free diet, nutritional knowledge, nutritional behavior

PROBLEM OF PREVENTION OF NON-COMMUNICABLE DISEASES: THE POINT OF VIEW OF MEDICAL STUDENTS

Galiienko L.I., Gruziewa T.S.

NATIONAL BOGOMOLETS MEDICAL UNIVERSITY, KIEV, UKRAINE

Introduction: The issue of ensuring effective counteraction to epidemic of non-communicable diseases remains one of the most pressing problems of modern medicine in Ukraine and in the world. It is connected with the epidemic nature of spread, unfavorable medical and social consequences and economic losses associated with non-communicable diseases. Negative medical and demographic trends in Ukraine increase the importance of improving preventive principles in the field of health care, the opportunity of substantiation of innovative approaches to the prevention of non-communicable diseases and the formation of a healthy lifestyle of population.

Aim: Successful solution of the problem of non-communicable diseases prevention depends to a large extent from active prophylactic position, the level of theoretical training of medical staff, the formation their proper practical skills in preventing of non-communicable diseases. To substantiate the ways of improving the training of doctors on the prevention of non-communicable diseases and the formation of a healthy lifestyle of the population in the modern conditions.

Material and methods: An analysis of national and foreign literature on the problem of the prevention of non-communicable diseases, program and strategic documents of the World Health Organization has been carried out. A sociological study on the prevention of non-communicable diseases was conducted among the students of the medical university. Bibliosemantic, medical-statistical and sociological methods were used.

Results: The results of sociological researches among the graduates of medical university have shown that the majority of them understand the relevance of the problem of non-communicable diseases, significance of their prevention and the importance of formation the principles of a healthy life-style of population. At the same time it was

found that some future doctors do not have sufficient knowledge on modern methods of effective correction of risk factors for the development of leading non-communicable diseases, in particular, arterial hypertension (63.0 ± 4.8 per 100), forms and standards of work prevention ($56, 0 \pm 4.9$) for the prevention of arterial hypertension.

Conclusions: The results of conducted study allow us to conclude about necessity of strengthening the preventive component of training of future doctors. Particular emphasis should be placed on raising the level of theoretical knowledge and practical skills of future doctors in prevention of non-communicable diseases, correction the risk factors of their development and providing effective support to patients in formation of the principles of a healthy life-style.

KEY WORDS: health, prevention, healthy lifestyle, non-communicable diseases, higher medical education.

WYSTĘPOWANIE CHOROBY ZWYRODNIENIOWEJ STAWÓW I INNYCH SCHORZEŃ UKŁADU RUCHU NA TERENIE WYBRANYCH PLACÓWEK MEDYCZNYCH W USTRONIU W LATACH 2010–2015

THE OCCURRENCE OF OSTEOARTHRITIS AND OTHER DISORDERS OF THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM IN SELECTED MEDICAL FACILITIES IN USTRONŃ IN 2010–2015

Góra D.

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI, UNIwersYTET ŚLĄSKI, KATOWICE, POLSKA

Wstęp: Odsetek występowania chorób zwyrodnieniowych stawów wzrasta z wiekiem i wynosi według różnych źródeł 12–15% w populacji osób w wieku 25 lat i starszych, natomiast u osób w wieku 65 lat i powyżej od 33,6% do 70%. W krajach Europy Zachodniej choroba zwyrodnieniowa stawu biodrowego występuje u od 3 do 11% osób powyżej 35 roku życia. Choroba zwyrodnieniowa stawu kolanowego upośledza jego czynność u około 10% osób po 55. roku życia, spośród których u jednej czwartej powoduje trwałe kalectwo. Istotne znaczenie w przebiegu choroby ma rehabilitacja oraz leczenie uzdrowiskowe.

Cel pracy: Przedstawienie występowania wybranych chorób zwyrodnieniowych stawów i innych schorzeń układu ruchu u pacjentów Śląskiego Centrum Reumatologii, Rehabilitacji i Zapobiegania Niepełnosprawności im gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu oraz Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu w latach 2010–2015 oraz omówienie kilku form leczenia uzdrowiskowego stosowanych w chorobach układu ruchu.

Materiały i metody: W grudniu 2017 r. otrzymano dane statystyczne dotyczące występowania wybranych schorzeń układu ruchu hospitalizowanych pacjentów. W oparciu o dane sporządzono odpowiednie wykresy.

Wyniki: Najczęstszym schorzeniem układu ruchu występującym na terenie omawianych placówek jest choroba zwyrodnieniowa stawu kolanowego i biodrowego. Innymi odnotowanymi schorzeniami układu ruchu są choroby krążków międzykręgowych oraz następstwa złamania i zwłknięcia kończyny dolnej i górnej.

Wnioski: 1. Postępująca niesprawność oraz odczuwane dolegliwości bólowych znacząco wpływa na trudności chorych w wykonywaniu czynności dnia codziennego.

2. Przewlekły przebieg choroby wpływa na poczucie izolacji oraz na ograniczenie dotychczas odgrywanych ról społecznych.

3. Leczenie uzdrowiskowe wydaje się skuteczną formą leczenia zachowawczego chorób układu ruchu. Przyczynia się do zmniejszenia natężenia bólu oraz do zwiększenia zakresu ruchomości stawu.

4. Istotne znaczenie w przypadku omawianych chorób ma zdrowy styl życia oraz odpowiednia aktywność fizyczna dostosowana do wieku, możliwości i stadium określonej choroby układu ruchu.

SŁOWA KLUCZOWE: leczenie uzdrowiskowe, rehabilitacja, aktywność fizyczna

KEY WORDS: health resort treatment, rehabilitation, physical activity